

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 21.2.2007
COM(2007) 59 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ**

Тълкувателно съобщение относно отпадъците и страничните продукти

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	3
2.	Хронология на съобщението.....	4
2.1.	Обхват на съобщението	4
2.2.	Контекст на съобщението	4
3.	Прилагане на практиката на Съда на Европейските общности.....	6
3.1.	Общи бележки за определението на понятието отпадък	6
3.2.	Съответният материал производствена утайка ли е или продукт?	7
3.3.	Условия, при които производствената утайка не би била отпадък.....	7
3.4.	Други фактори, използвани от Съда за разграничаване между отпадък и страничен продукт	10
	Приложение 1 – примери за отпадъци и неотпадъци	13
1.	Шлака и прахове от производство на чугун и стомана	13
2.	Странични продукти от хранително-вкусовата промишленост - фуражи	13
3.	Странични продукти от изгаряне – гипс от десулфуризация на димни газове..	14
4.	Отломки и друг подобен материал	14
	Приложение II – алгоритъм на решението за отпадък, съпоставено с решенията за неотпадък	16

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Тълкувателно съобщение относно отпадъците и страничните продукти

(текст от значение за ЕИП)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Определението за отпадък беше съществена част от защитата на европейската околна среда от въздействието от генерирането на отпадъци и тяхното управление през последните тридесет години. Предметите или веществата, определяни като „отпадъци“, се контролират от общностното законодателство в областта на отпадъците с цел опазване на човешкото здраве и околната среда. Определението за отпадък се прилага от компетентните органи, посочени в Директива 2006/12/ЕО¹, (Рамкова директива за отпадъците), за всеки конкретен случай при извозване на отпадъци или вземане на решения за издаване на разрешителни. Като общо правило има яснота относно това какво е и какво не е отпадък. Въпреки това, възникнаха някои въпроси във връзка с тълкуването на това определение.

Един от тези въпроси е свързан с разграничението между материали, които не са основната цел на производствения процес, но могат да се смятат за неотпадъчни странични продукти, и тези, които следва да се третираят като отпадъци. В действителност, не може да се направи абсолютно разграничение, а по-скоро съществува голямо разнообразие от технически положения със силно разграничаващи се рискове и въздействия и известен брой сиви зони. Въпреки това, за целите на прилагането на екологичното законодателство, е необходимо да се постави ясна разделителна линия между двете правни положения в зависимост от конкретния случай – отпадък или неотпадък. Точно това разграничение в някои случаи се оказва трудно за прилагане.

С оглед подобряване на правната сигурност на законодателството в областта на отпадъците и за да се направи определението за отпадък по-лесно за разбиране и прилагане, настоящото съобщение се стреми да даде насоки на компетентните органи при преценката във всеки конкретен случай на това дали даден материал представлява отпадък или не, както и да се предостави на стопанските субекти информация за това как следва да се вземат тези решения. Съобщението ще помогне също и за преодоляване на различията в тълкуването на тези разпоредби на територията на ЕС.

Съобщението има за цел да обясни установеното в член 1 от Рамковата директива за отпадъците определение за отпадък според тълкуването на Съда на Европейските общности (СЕО), за да се гарантира правилното прилагане на директивата. В законодателството на ЕС в областта на отпадъците понятия като странични или вторични суровини нямат правно значение – обикновено материалите или са отпадъци,

¹ ОВ L 114, 27.4.2006 г., стр. 9-21

или не са. Единствено за целите на настоящото съобщение² ще бъдат използвани следните пояснителни понятия в допълнение към термина отпадък, определен в директивата:

- продукт – всеки съзнателно създаден материал в производствен процес. В много случаи е възможно да се посочат един (или повече) „първични” продукти, които са основният произведен материал.
- производствена утайка – материал, който не е съзнателно произведен в производствен процес, но може да бъде или да не бъде отпадък.
- страничен продукт – производствена утайка, която не е отпадък.

Както беше обявено в Тематичната стратегия за предотвратяване и рециклиране на отпадъците, ефективността на предложените в съобщението насоки ще бъде преразгледана през 2010 г. в контекста на преразглеждане на стратегията. По същия повод ще бъде направен преглед на необходимостта от ревизия на насоките във връзка с настъпилото развитие в практиката на СЕО.

2. ХРОНОЛОГИЯ НА СЪОБЩЕНИЕТО

2.1. Обхват на съобщението

Целта на настоящото съобщение е да се направи разграничение между отпадък и неотпадък в контекста на производствения процес. Това разграничение не се отнася до други отпадъци като комунално-битови или други подобни потоци отпадъци, или консумативни утайки. Разграничението не разглежда въпроса за това кога един продукт може да стане отпадък или кога един продукт престава да бъде отпадък. То не третира въпроса за отпадъците, изключени от приложното поле на Рамковата директива за отпадъците.

2.2. Контекст на съобщението

В член 8, параграф 2, точка (iv) от Решение 1600/2002/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юли 2002 г.³ за установяване на Шестата програма за действие на Общността за околната среда се призовава за изясняване на разграничението между отпадък и неотпадък. В съобщението към Тематичната стратегия за предотвратяване и рециклиране на отпадъците от 27 май 2003 г.⁴ Комисията очерта ситуацията във връзка с определението за понятието отпадък, призова за обширни, подкрепени с доказателства разисквания по темата и поиска от заинтересуваните страни, разполагащи с по-добри алтернативи в сравнение със съществуващото определение за отпадък, да ги изложат. В повечето коментари се настояваше по-скоро за запазване на основното определение за отпадък и за изясняване на някои специфични аспекти.

² Определението не представлява юридическо тълкуване на Европейската комисия и не е предназначено да бъде използвано извън контекста на настоящото съобщение.

³ ОВ L 242, 10.9.2002 г., стр. 1.

⁴ COM(2003) 301 окончателно.

В контекста на това съгласие Комисията се ангажира в Тематичната стратегия за предотвратяване и рециклиране на отпадъците, приета на 21 декември 2005 г.⁵, да излезе със „съобщение, съдържащо насоки, основаващи се на практиката на Съда на Европейските общности, в което да се разгледат въпросите, свързани със страничните продукти в съответния сектор на промишлеността, с това кога страничните продукти следва или не следва да бъдат смятани за отпадък, за да се изясни правното положение на стопанските субекти и компетентните органи.” Настоящият документ е изпълнение на този ангажимент.

2.2.1. Защо са необходими насоките?

Развиващата се съдебна практика и относителната липса на правна яснота в някои случаи направиха прилагането на определението за отпадък по този въпрос еднакво трудно както за компетентните органи, така и за стопанските субекти. Съществуват доказателства за различаващи се разрешения в зависимост от конкретния случай по сходни факти от страна на компетентните органи в различните държави-членки – това доведе до неравнопоставеност в третирането на стопанските субекти и създаване на пречки на вътрешния пазар. Едно изключително разширително тълкуване на определението за отпадък налага излишни разходи на съответната стопанска дейност и може да намали привлекателността на материалите, които в противен случай биха се върнали обратно в икономиката. Едно изключително стеснително тълкуване може да доведе до екологична вреда и да възпрепятства общностното законодателство в областта на отпадъците и общите стандарти за отпадъци в ЕС.

Комисията смята, че насоките са по-подходящи, за да внесат правна яснота, отколкото определението за странични продукти в Рамковата директива за отпадъците. Очевидно, разграничението между отпадъци и странични продукти, което се основава на това дали материалът е предназначен за възстановяване или за депониране, или се основава на това дали той има положителна икономическа стойност, изглежда не предлага необходимите гаранции за опазване на околната среда. Другият вариант, буквално пренасяне на превода на някои от използваните езици от СЕО в текста на директивата извън контекста му, може просто доведе до създаване на нови неясноти. Други възможности, включително списък на типов подход, изглеждат непрактични в оперативен смисъл и като правоприлагане. В рамките на установените от СЕО правно задължителни критерии насоките представляват гъвкав инструмент, който подлежи на адаптиране към новите явления и технологии.

2.2.2. Промислен контекст

Съществува голямо разнообразие от различни видове материали, които са произведени в промишлени процеси и могат да бъдат засегнати от настоящото съобщение. На търговски език, те могат да се обозначат като странични продукти, съпродукти, междинни продукти, спомагателни продукти или субпродукти. Никое от тези понятия няма каквото и да било значение в общностното екологично законодателство, т.е. продуктите и страничните продукти имат еднакво положение: материалите са просто или отпадъци, или не са отпадъци.

⁵

COM(2005) 666 окончателно.

Промислените производствени процеси често са сложни и в резултат на тях могат да се получават различни материали с различни икономически стойности, въздействие върху околната среда и качество на отпадък/неотпадък. В допълнение към това, последиците от качеството отпадък/неотпадък могат да се променят за различните сектори. В някои сектори материалите, класифицирани като отпадъци, се търгуват свободно между търговците в рамките на вътрешния пазар. В други сектори, като сектора на храните и напитките, ясното разграничение между отпадък и продукт е от съществено значение за икономическото използване на съответния материал. Техническата ситуация се развива непрекъснато с бързи промени в технологията както в производствените процеси, така и по отношение на наличните средства за обработка на отпадъци.

2.2.3. Екологична ситуация

Ясно е, че както продуктите, така и отпадъците могат да съдържат токсични материали и да представляват риск за човешкото здраве и околната среда, ако не са добре управлявани или контролирани. Освен това, характеристиките на индустриалните отпадъци и получените от екстракция, често означават, че тези отпадъци могат да създадат особени рискове за околната среда при съпоставката им с продуктите. Тези рискове са свързани с обстоятелството, че докато съдържанието на продуктите обикновено е специално проектирано и контролирано, съставът на отпадъците може да не бъде толкова ясен.

Това означава, че от екологична гледна точка е особено важно материалите да се класифицират правилно като отпадъци или като неотпадъци. Законодателството в областта на отпадъците защитава околната среда от последиците на индустриалните отпадъци по няколко начина, и по-конкретно чрез процедури по издаване на разрешителни и по извозване и специфични стандарти за изгаряне на отпадъци. Ако даден материал не е отпадък, това не означава, че той е напълно изключен от системата за защита на околната среда, установена в общностното законодателство. Регламентите, които имат за основа продуктите, както и останалото законодателство по подобие на предложениия регламент REACH, целят опазване на човешкото здраве и околната среда от потенциалното екологично въздействие на продуктите и другите материали, които не са отпадъци.

3. ПРИЛАГАНЕ НА ПРАКТИКАТА НА СЪДА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

3.1. Общи бележки за определението на понятието отпадък

СЕО последователно се е произнасял, че определението за отпадък трябва да се тълкува разширително, за да съответства на целите на Директива 2006/12/ЕО, както и на член 174, параграф 2 от Договора за ЕО, който предвижда, че общностната политика на околна среда следва да цели високо равнище на защита. Определението за отпадък в Директива 2006/12/ЕО препраща към приложение 1 към директивата и към Европейския списък на отпадъците към Решение 2000/532/ЕО⁶ на Комисията. Въпреки това, доколкото и двата източника са инструктивни, определението за отпадък насочва основно към понятието „отстраняване”.

⁶ Последно изменено с Решение 2001/573/ЕО на Съвета, ОВ L203 28.7.2001 г., стр. 18.

Съдът подчерта по различни поводи, че това дали даден материал е отпадък или не зависи от конкретните фактически обстоятелства и следователно решението трябва да бъде взето от компетентния орган за всеки конкретен случай.

В крайна сметка е важно да се отбележи, че дори когато определен материал съответства на установените от СЕО (и описани в раздел 3.3) тестовите, за да бъде смятан за неотпадък, ако материалът е отстранен на практика, трябва категорично да бъде смятан и третиран като отпадък.

3.2. Съответният материал производствена утайка ли е или продукт?

По делото *Palin Granit*⁷ Съдът се е произнесъл, че производствената утайка е нещо, което не е крайният продукт, който производственият процес пряко се стреми да произведе. По делото *Saetti*⁸ Съдът отбелязва, че когато производството на въпросния материал е било „резултат от технически избор“ (съзнателно да бъде произведен такъв продукт) това не би могло да бъде производствена утайка.

По тези причини първият въпрос, който следва да бъде зададен при определянето на това дали даден материал е отпадък или не, е дали производителят съзнателно е решил да произведе въпросния материал.

Ако производителят е могъл да произведе първичния продукт, без да произвежда въпросния материал, но е решил да го произведе, това е доказателство, че съответният материал не е производствена утайка. Други доказателства, че производството на въпросния материал е било резултат от технически избор, могат да включват промяна на производствения процес с цел да се придадат специфични технически характеристики на съответния материал.

Делото за петролния кокс

По делото *Saetti* и *Frediani*, Съдът е бил сезиран да даде становище относно това дали петролният кокс, материал на основата на въглища, произведен при рафиниране на суров нефт, е отпадък или не. Съдът е постановил, че петролният кокс не би могъл да се класифицира като производствена утайка, доколкото производството на кокс е резултат от технически избор, специално предназначен за употреба като гориво. Съдът също така е постановил, че дори петролният кокс да е бил случаен резултат от процеса на рафиниране, ако е било сигурно, че производството на кокс ще бъде използвано изцяло главно за същите цели, както другите вещества (произведени в процеса на рафиниране), тогава и петролният кокс е петролен продукт, произведен като такъв, а не производствена утайка.

3.3. Условия, при които производствената утайка не би била отпадък

Дори когато даден материал се счита за производствена утайка, Съдът посочва, че този материал не е непременно отпадък. Характеристиките на материала от гледна точка на неговата годност за по-нататъшно използване в икономиката могат да означават, че този материал не следва да бъде считан за отпадък.

⁷ Дело C-9/00 *Palin Granit Oy* (2002) СЕО I-3533.

⁸ C-235/02, *Saetti* определение, 15 януари 2004 г.

В неотдавнашната си практика (*Palin Granit* и следващите дела) Съдът определя тест в три части, който трябва да изпълни дадена производствена утайка, за да бъде счетена за страничен продукт. Съдът се е произнесъл, че когато по-нататъшното използване на материала не е било просто възможност, а сигурност, без каквато и да било допълнителна преработка, предшестваща повторната употреба, и като част от непрекъснат производствен процес, тогава този материал не би бил отпадък. Трите части на теста следва да бъдат едновременно изпълнени. В допълнение към този тест Съдът отбелязва, че употребата, за която са предназначени страничните продукти, също следва да бъде законосъобразна – с други думи, страничният продукт да не е нещо, което производителят е задължен да отстрани или чиято замислена употреба е забранена съгласно законодателството на ЕС или националното законодателство. (вж. алгоритъма на решението в приложение II).

3.3.1. Дали по-нататъшното използване на материала е сигурно, а не просто възможно?

Ако съществува възможност даден материал да се окаже фактически неизползваем, не отговаря на техническите спецификации, които биха се изисквали, за да бъде този материал използваем, или няма пазар за този материал, тогава той следва да продължава да се счита за отпадък. Качеството отпадък защитава околната среда от потенциалните последици от тази несигурност. Ако впоследствие се окаже, че отпадъкът в действителност може да служи за полезна цел, тогава материалът ще загуби качеството си на отпадък, при условие че е годен за употреба като възстановен продукт (вж. *Mayer Parry*⁹).

В някои случаи е възможно в някакво съотношение материалът да има потенциал за използване, а утайката му да се нуждае от депониране. Ако при преценката на компетентния орган в зависимост от конкретния случай някои употреби не могат да се гарантират за целия материал, тогава материалът следва изначално да бъде обявен за отпадък. Въпреки това, наличието на дългосрочни договори между притежателя на материала и последващите му ползватели, може да бъде указание за това, че материалът, предмет на договора, ще бъде използван и следователно е налице сигурност относно употребата.

По аналогия, ако материалът ще бъде съхраняван за неопределен срок преди потенциалната му, но не и сигурна повторна употреба, той следва да се счита за отпадък за времето на съхранението му (*Palin Granit*).

3.3.1.1. По-нататъшната употреба ще донесе финансова полза на притежателя на отпадъка

Когато даден производител може да продаде въпросния материал с цел печалба, това може да е указание, че е по-вероятно този материал да бъде използван със сигурност (*Palin Granit*). Въпреки това, наличието само на това обстоятелство не е определящо – вж. предходната съдебна практика, която потвърждава, че отпадъкът може да има икономическа стойност (*Vessoso u Zanetti*¹⁰, *Tombesi*¹¹). Комисията счита, че е важно също така да се претеглят разходите за обработка на отпадъка, когато се преценява този

⁹ C-444/00 *Mayer Parry* (2003) CEO I-6163.

¹⁰ Дела C-206/88 и C-207/88, *Vessoso u Zanetti* (1990) CEO 1461.

¹¹ Съединени дела C-304/94, C-330/94, C-342/94 и C-224/95 *Tombesi* (1997) CEO I-3561.

тест, доколкото съществува опасност да бъде предложена символична цена, за да може материалът да се класифицира като неотпадък и по този начин да се позволи обработката му извън подходящите инсталации за обработка на отпадъци. Въпреки това, високата цена, съответстваща или надвишаваща текущите пазарни цени за материала, може да бъде признак, че материалът не е отпадък.

Делата срещу Испания за отпадъчните води

По съединените дела Комисията срещу Испания (С-416/02 и С-121/03), Съдът е постановил, че отпадъчните води не се явяват отпадъци, когато се използват за наторяване на почвата като част от законосъобразна практика на разпръскване върху ясно обозначени площи (независимо от това дали площите се намират във или извън земеделското предприятие, източник на отпадъчните води) и ако тяхното съхраняване се ограничава до нуждите на операциите по разпръскване.

3.3.2. *Може ли материалът да бъде използван отново без каквато и да било допълнителна преработка?*

В някои случаи този тест може да се окаже труден за прилагане. Често по стойностната верига на даден страничен продукт има верига от задачи, които трябва да бъдат предприети като част от по-нататъшното използване на материала: материалът е произведен, следователно може да бъде измит, сушен, рафиниран или хомогенизиран, могат да бъдат добавяни характеристики или други материали, необходими за по-нататъшното му използване, качеството му ще бъде контролирано и т.н. Някои задачи ще бъдат изпълнени в производствените помещения на производителя, други – в помещенията на следващия ползвател, а трети – чрез посредници. Доколкото тези задачи са неразделна част от производствения процес (вж. следващия раздел), те не са пречка материалът да бъде считан за страничен продукт.

Съдът е установил, че ако се изисква допълнителен процес на възстановяване преди по-нататъшното използване, дори ако тази последваща употреба е сигурна, това е доказателство, че материалът е отпадък до завършване на процеса. (*Avesta Polarit*¹²).

3.3.3. *Като част от непрекъснат производствен процес?*

Ако все пак материалът е годен за по-нататъшно използване като неразделна част от непрекъснат производствен процес и действително е бил изпратен за такава допълнителна употреба, тогава този материал е страничен продукт според теста, определен от СЕО.

В тази ситуация компетентният орган ще трябва да реши дали описаните в горния раздел задачи са **неразделна част от непрекъснатия производствен процес**. По този начин Комисията счита, че органът трябва да направи разграничение въз основа на всички фактори: степен на годност на продукта за допълнителна употреба, естество и обхват на задачите, необходими за подготовка на материала преди по-нататъшното му използване, включване на тези задачи в главния производствен процес и дали задачите са били изпълнени от различно от производителя лице - всички тези фактори могат да бъдат от значение. Референтните документи относно най-добрите налични техники

¹² Дело С-114/01 *AvestaPolarit Chrome Oy*, решение от 11 септември 2003 г.

(BREF) могат също да бъдат взети под внимание от компетентния орган като ръководство при вземането на решение за това дали задачите са неразделна част от непрекъснатия производствен процес. Следва да се отбележи, че подходът, установен от Съда по делото *Palin Granit, Niselli*¹³ и делата *срещу Испания за отпадъчните води*, показва един по-скоро тесен подход към производствения процес.

Ако материалът напусне помещенията или фабриката, където е бил произведен, за да бъде подложен на допълнителна преработка, това би могло да е доказателство, че такива задачи вече не са част от същия производствен процес. Въпреки това, при нарастващата специализация на промишлените процеси, това обстоятелство не може да се приеме като категорично доказателство. Следващите ползватели и посреднически компании могат да бъдат включени в подготовката на материала за по-нататъшно използване чрез извършване на видовете задачи, описани по-горе в точка 3.3.2.

Ако материалът е необходим като част от основната дейност на производителя, тогава това е доказателство, че въпросният материал не е отпадък.

Делото за отломките от каменна кариера

По делата *Avesta Polarit* и *Palin Granit* Съдът е бил сезиран да определи при какви обстоятелства отломките от мина или каменна кариера следва да се считат за отпадъци. Съдът се е произнесъл, че когато каменните блокове са били съхранявани преди евентуално бъдещо използване или бъдещо задължение за обработка на отпадъка, те биха били отпадък. Когато някои утайки, които биха могли физически да бъдат идентифицирани, са били складирани преди потенциална, но не и сигурна повторна употреба без преработка за запълване на подземни галерии с цел укрепване, необходимо във връзка с основната дейност на мината (рудодобив), те не биха били отпадъци.

3.4. Други фактори, използвани от Съда за разграничаване между отпадък и страничен продукт

По делото *Arco Chemie*¹⁴ и сходната съдебна практика СЕО изброява редица фактори, които могат да указват, че даден материал е отпадък. Нито един от тези елементи не е непременно решаващ, но някои от тях могат да бъдат от помощ при определени обстоятелства.

3.4.1. Друга употреба освен депониране не може да се предвиди или употребата има голямо екологично въздействие или изисква специални защитни мерки

Както отбелязва СЕО, ако даден материал няма никаква възможна употреба и затова следва да бъде депониран, би било нормално този материал да се счита за отпадък от момента на произвеждането му. В някои случаи по-нататъшната употреба на материала е забранена или материалът трябва да бъде депониран или възстановен като отпадък по задължителна процедура. Това може да стане по съображения, свързани с околната среда, безопасността или общественото здравеопазване. Пример за законодателство на ЕС, което може да доведе до възникване на задължение за депониране на даден

¹³ C-457/02, *Niselli*, определение от 11 ноември 2004 г.

¹⁴ Съединени дела C-418/97 и C-419/97 *ARCO Chemie* (2000) СЕО I-4475.

материал или за неговото третиране като отпадък, е Директива 96/59 за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили (ПХБ/ПХТ)¹⁵. По същия начин, ако материалът не отговаря на стандартите на законодателството за продуктите по отношение на тяхната потенциална употреба, тогава следва да бъде третиран като отпадък, докато бъде в състояние да отговори на тези стандарти.

Въпросът за възможността от екологична вреда от даден материал и необходимостта от вземане на специални мерки за екологична защита, за да може материалът да бъде използван, е по-сложен. Някои първични продукти също имат висок потенциал за причиняване на екологична вреда и изискват внимателно използване, така че да не увредят околната среда. Въпреки това, съгласно позицията на СЕО относно тълкуването на определението за отпадък, ако даден страничен продукт има по-голямо екологично въздействие, отколкото алтернативен материал или продукт, който замества, това може да засегне границите на решението отпадък/неотпадък в ситуации, при които съпоставката е възможна и от значение.

Обратната ситуация, отсъствието на явен риск за околната среда от страна на даден материал не доказва, че този материал не е отпадък. По делото *Palin Granit* СЕО е счел, че дори ако е било доказано, че въпросният материал не съставлява реален риск за човешкото здраве и околната среда, това не е релевантен критерий, за да се счита, че материалът не е отпадък. Това е логично – инертните индустриални отпадъци, изхвърлени на неподходящо място, могат да не съставляват риск за човешкото здраве или за околната среда. Въпреки това, това несъмнено представлява замърсяване и следва да бъде обхванато от определението за отпадък. Като се изхожда от това, фактът, че едно вещество може да бъде възстановено като гориво по екологосъобразен начин и без съществена обработка не означава, че веществото не е отпадък (*Arco Chemie*). Определението за отпадък съществува, за да гарантира, че тази екологосъобразна обработка действително е приложена към отпадъците.

По същото дело СЕО се е произнесъл, че нито мястото на съхранението на материала, нито неговият състав са от значение за това дали материалът е отпадък или не. В някои случаи – мраморните кариери, например – отпадъчните производствени утайки като отломки могат действително да бъдат съставени от съвсем същия материал като първичния продукт. Въпреки това, ако са предназначени за отстраняване, те пак ще бъдат отпадъци.

3.4.2. Методът на обработка за съответния материал е стандартен метод за обработка на отпадъци

При някои обстоятелства предназначението на материала може да бъде ясно указание за това какво е положението на този материал. При все това СЕО поддържа също, че това дали една операция, която ще бъде приложена към материала, е или не е операция по обработка на отпадък, изброена в приложение ПА или ПБ, не може да даде окончателен отговор на въпроса дали материалът е отпадък или не е (*Niselli*). Това е неизбежно, доколкото повече от един от изброените в приложението методи за обработка или депониране, могат също така напълно валидно да бъдат приложени към продукт и обратно. Очевидно, не съществува начин да се направи разграничение между

¹⁵ ОВ L 243, 24.9.1996 стр. 31-35.

изгаряне на гориво като продукт и изгаряне на отпадъци въз основа на метода на обработка.

3.4.3. Предприятието третира материала като отпадък

По делото *Arco Chemie* Съдът отбелязва, че възприемането на материала като отпадък би могло да бъде фактор, който показва, че въпросният материал е отпадък. Въпреки това, Комисията счита, че този тест би могъл да насърчи небрежен подход към законодателството в областта на отпадъците, като се предостави предимство на стопанските дейности, които не зачитат правните си задължения или които се опитват да избегнат спазването на задълженията си. В допълнение към това, доколкото понятието е твърде субективно, може да се стигне до различия в концепцията за отпадък в различните държави-членки.

3.4.4. Предприятията се стремят да ограничат количеството на произведения материал

Отново по делото *Palin Granit* СЕО отбелязва, че ако предприятието се опитва да ограничи количеството на произведения материал, това може да е показател, че материалът е отпадък. Това не е определящо, тъй като е възможно стремежът към вариране в произведените количества от даден материал да се дължи на фактори, свързани с разходи, цени и пазари, а не толкова на желание да се сведат до минимум количествата материал, който следва да бъде отстранен. Освен това, стриктното прилагане на този критерий би могло да възпре компаниите да приемат политики за предотвратяване на отпадъците при определени обстоятелства.

Приложение 1 – примери за отпадъци и неотпадъци

Тези примери са предназначени да илюстрират някои случаи, при които материалите могат да бъдат или да не бъдат класифицирани като отпадъци. Те са взети от няколко различни сектори, но не са нито определящи, нито изчерпателно посочени. Има много други примери, които можеха да се използват и дори примерите тук могат да варират в ЕС при определени обстоятелства, по-специално, ако няма сигурност относно употребата на даден страничен продукт, или обратното, ако употребата на даден материал е сигурна в определен район или държава-членка, но не и на цялата територия на ЕС.

1. ШЛАКА И ПРАХОВЕ ОТ ПРОИЗВОДСТВО НА ЧУГУН И СТОМАНА

При производството на чугун в доменната пещ се произвежда и шлака. Производственият процес на чугуна се приспособява, така че да се гарантира, че шлаката притежава необходимите технически качества. Техническият избор се прави в началото на производствения процес, определящ вида произвеждана шлака. Освен това, използването на шлаката е сигурно по отношение на няколко ясно определени крайни употреби и търсенето е голямо. Шлакът от доменни пещи може да се използва директно в края на производствения процес без допълнителна преработка, която не е неразделна част от този производствен процес (като раздробяване, така че да се получи подходяща големина на частиците). Следователно, може да се счита, че този материал попада извън обхвата на определението за отпадък.

Обратно, десулфуризираната шлака се произвежда в резултат на необходимостта от почистване на сярата преди преработването на чугуна в стомана. Получената шлака е богата на сярата и не може да се използва или рециклира в металургичния цикъл и следователно се депонира обикновено чрез заравяне. Друг тип пример е прахът, получен при екстракция в производствения процес на стомана при пречистване на въздуха във фабриката. Прахът се улавя във филтри в процеса на екстракция. Тези филтри могат да бъдат почиствани и металното съдържание се връща в икономическия цикъл чрез операция по рециклиране. Следователно, и двете производствени утайки са отпадъци от гледна точка на производството, като съдържанието на желязо, извлечено от филтрите, престава да е отпадък след рециклирането му.

2. СТРАНИЧНИ ПРОДУКТИ ОТ ХРАНИТЕЛНО-ВКУСОВАТА ПРОМИШЛЕННОСТ - ФУРАЖИ

Основната употреба на страничните продукти от хранително-вкусовата промишленост са фуражите. Производственият процес в множество сектори (в т.ч. производството на захар, производство на олио от семена, производство на нишесте и малц) генерира материали, които се използват като фуражни суровини както пряко от земеделските производители, така и от индустрията за производство на фуражни смеси. Независимо, че не всички производствени утайки, предназначени за фуражи, автоматично са неотпадъци¹⁶, горепосочените фуражни суровини се произвеждат съзнателно при

¹⁶ (съгласно позицията на Комисията пред Съда по висящото дело *Комисията срещу Италия*, C-195/05 – наличието на посочените технически характеристики и сигурната повторна употреба

адаптирани производствени процеси, или могат да не са съзнателно произведени, но да отговарят кумулативно на критериите на Съда за страничен продукт, доколкото тяхната употреба във фуражите е сигурна без допълнителна преработка извън производствения процес на тези суровини. В допълнение към това, фуражните суровини се регулират от нормативни актове като Регламент 178/2002 за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните¹⁷ и Директива 96/25/ЕО относно обращението на фуражни суровини¹⁸. Следователно, и в двата случая може да се счита, че тези суровини попадат извън обхвата на определението за отпадък.

3. СТРАНИЧНИ ПРОДУКТИ ОТ ИЗГЯРЯНЕ – ГИПС ОТ ДЕСУЛФУРИЗАЦИЯ НА ДИМНИ ГАЗОВЕ

Инсталациите за десулфуризация на димни газове очистват сярата от димните газове, произведени при изгаряне на серни фосилни горива в електроцентрали, за да се предотврати замърсяването на въздуха и киселинните дъждове чрез тези емисии. Полученият материал – гипс от десулфуризация на димни газове (ДДГ) – има редица приложения, в които може да се използва естественият гипс, и по-специално производството на гипсокартон. Процесът се променя и контролира, така че да се произведе гипс от ДДГ с необходимите характеристики. В допълнение към това, използването на материала е сигурно без допълнителна преработка преди повторната му употреба и като част от цялостен производствен процес.

Известен брой други продукти от изгаряне на въглища могат да се използват допълнително, без да се преработват или с незначителна преработка. При все това, някои продукти на практика редовно се заравят – летлив лигнитен прах, например. Следователно, доколкото няма сигурност относно употребата им на територията на ЕС, те не отговарят на критериите на СЕО на равнище ЕС и следователно често биха били отпадъци, независимо, че при някои ситуации на местно ниво може да съществува приложение и следователно сигурност относно употребата.

4. ОТЛОМКИ И ДРУГ ПОДОБЕН МАТЕРИАЛ

Дървесните стърготини, парчета от дърво и отломки от необработен дървен материал се генерират от дъскорезници или при вторични операции, като производство на мебели или палети и при пакетиране, наред с първичното производство, дърворязането. Тези елементи се използват като суровина за производството на дървен материал, например дървени плоскости или в производството на хартия. Употребата е сигурна като част от цялостен производствен процес и без допълнителна преработка, освен приспособяването към подходящи размери, така че изделието да се включи в крайния продукт.

само по себе си е недостатъчно – трите кумулативно дадени елемента от практиката на СЕО трябва да бъдат приложени).

¹⁷ ОВ L 100, 8.4.2006, стр. 3.

¹⁸ ОВ L 123, 23.5.1996, стр. 35-58.

По-общо казано, излишният материал от първичния производствен процес или материалът, който не достига само козметично, но по структура е подобен на първичния продукт, например каучукова смес и вулканизирана смес, коркови стружки и парчета, пластмасов скрап и други подобни материали, може да се разглежда като страничен продукт. За да бъдат такива, те трябва да са годни да бъдат директно използвани повторно както обратно в първичния производствен процес, така и в други допълващи производства, в които повторната употреба също е сигурна. За материалите от този вид също може да се счита, че попадат извън обхвата на определението за отпадък.

Когато материали от този тип изискват пълно рециклиране или операция по възстановяване, или съдържат замърсители, които трябва да бъдат отстранени преди по-нататъшната употреба или преработка, това би било признак, че материалът е отпадък до завършване на рециклирането или на операцията по възстановяването.

Приложение II – алгоритъм на решението за отпадък, съпоставено с решенията за неотпадък

